

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Факультет технології виробництва і переробки продукції
тваринництва, стандартизації та біотехнології

Кафедра зоогігієни та ветеринарії

**ПАРАЗИТОЛОГІЯ ТА ІНВАЗІЙНІ ХВОРОБИ
ТВАРИН**

методичні рекомендації

для розробки курсового проєкту

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

ОПП «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

спеціальності 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

денної форми здобуття вищої освіти

Миколаїв

2022

УДК 576.89+636.09:616-002.9

П18

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету ТВППТСБ Миколаївського національного аграрного університету від 21.03.2022 р., протокол № 9.

Укладач:

І. Х. Лумедзе – канд. вет. наук, доцент, завідувач кафедри зоогієни та ветеринарії, Миколаївський національний аграрний університет.

Т. П. Білопольська - канд. вет. наук, доцент кафедри зоогієни та ветеринарії, Миколаївський національний аграрний університет;

Т. С. Лумедзе – асистент кафедри зоогієни та ветеринарії, Миколаївський національний аграрний університет;

Рецензенти:

І. В. Наконечний – докт. біол. наук, професор кафедри екології та природоохоронних технологій Миколаївського національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова;

С. П. Кот – канд. біол. наук, доцент, Миколаївського національного аграрного університету.

Відповідальний за випуск:

І. Х. Лумедзе – канд. вет. наук, доцент, завідувач кафедри зоогієни та ветеринарії, Миколаївський національний аграрний університет.

© Миколаївський національний аграрний університет, 2022.

ЗМІСТ

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
2.ВИМОГИ ДО КУРСОВОГО ПРОЄКТУ	6
2.1. Наукове керівництво курсового проєкту	6
2.2. Етапи виконання курсового проєкту.....	7
3.КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ВИКОНАННЯ КУРСОВОГО ПРОЄКТУ.....	8
4.ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОГО ПРОЄКТУ	9
5.ВИБІР ТЕМИ І СТРУКТУРА КУРСОВОГО ПРОЄКТУ	10
6.ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ ПРОЄКТІВ.....	20
7.РЕЦЕНЗУВАННЯ КУРСОВИХ ПРОЄКТІВ	21
8.ЗАХИСТ КУРСОВОГО ПРОЄКТА.....	21
8.1. Порядок подання	21
8.2. Критерії оцінювання	22
8.3. Організація процесу захисту.....	25
8.4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	25
8.5. ДОДАТОК А.....	27
8.6. ДОДАТОК Б	26
8.7. ДОДАТОК В.....	26

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсовий проєкт з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби тварин» є письмово виконаною самостійною навчально-дослідницькою роботою, що розкриває теоретичні аспекти і практичні навички у майбутнього фахівця з обраної теми.

Курсовий проєкт займає важливе місце у навчальному процесі закладів вищої освіти III-IV рівнів акредитації за спеціальністю 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза».

Мета курсового проєкту з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби» та її головне призначення полягає у підготовці здобувачів вищої освіти до самостійного виконання дослідницької роботи, в оволодінні практичними навичками фахівця з ветеринарної медицини та у розвитку їх творчого і професійного потенціалу.

Курсовий проєкт у процесі навчання здобувача вищої освіти може розглядатися як один з етапів оволодіння методикою науково-дослідницької діяльності, виконуваний за активної допомоги і консультації викладача-керівника. Вона базується на: проведенні загальних та спеціальних досліджень тварин, визначенні збудника інвазії з метою встановлення діагнозу хвороби, призначенні відповідного лікування та встановленні його ефективності, а також на вивченні наукових джерел з обраної теми і методичних вказівок до виконання курсового проєкту з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби».

Виконання курсового проєкту з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби» вимагає від здобувачів вищої освіти не тільки знань загальної і спеціальної літератури з теми дослідження, але й уміння аналізувати, рецензувати наукові досягнення в досліджуваній галузі науки, пов'язувати питання теорії з практикою, здійснювати статистичні та інші розрахунки й оцінки, робити узагальнення, висновки і рекомендації.

Тому курсовий проєкт з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби» в системі професійної підготовки майбутніх фахівців з ветеринарної медицини виконується у вигляді *«Історії хвороби»*.

Основними завданнями курсового проєкту є:

- закріплення, поглиблення і розширення теоретичних знань здобувачів вищої освіти та їх практичних умінь і навичок відповідно до змісту дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби»;

- формування умінь самостійно проводити наукове дослідження, аналізувати і критично оцінювати досліджуваний науковий та практичний матеріал;

- вироблення у здобувачів вищої освіти навичок базової дослідницької та самостійної роботи, пов'язаної з пошуком, систематизацією й узагальненням наявної наукової і навчальної літератури;

- розвиток наукового мислення і творчих здібностей здобувачів вищої освіти, а також навичок практичного застосування теоретичних знань;

- ознайомлення з методами і методикою проведення наукового дослідження та обробки його результатів.

- підготовка здобувачів вищої освіти до складнішого завдання - виконання кваліфікаційної роботи.

У процесі виконання історії хвороби здобувані вищої освіти розвивають і вдосконалюють такі **навички**:

- визначати мету, основні завдання, об'єкт та предмет дослідження;

- самостійно проводити відбір патологічного матеріалу, його лабораторне дослідження, встановлювати діагноз інвазії, призначати ефективне лікування;

- здійснювати пошук і підбір потрібної інформації;

- логічно і послідовно висловлювати свої думки, пропозиції, робити аргументовані висновки щодо теоретичного матеріалу, явищ та фактів реального життя;

- правильно оформляти науково-дослідницький та науково-довідковий матеріал;

- публічно захищати підготовлену роботу (створювати презентацію, робити наукові повідомлення, відповідати на поставлені запитання, захищати свою точку зору тощо).

Здобувач вищої освіти повинен уміти творчо використовувати здобуті знання, самостійно робити узагальнення, удосконалювати навички літературного викладу своїх думок із використанням загальнонаукової

термінології.

2. ВИМОГИ ДО КУРСОВОГО ПРОЄКТУ

Курсовий проєкт повинна бути оформлена як історія хвороби у процесі проведення курації хворої тварини, написана на належному теоретичному рівні. При її підготовці необхідно користуватися науковими працями вітчизняних і зарубіжних дослідників щодо обраної теми.

2.1. Наукове керівництво курсового проєкту

Курсовий проєкт виконується з допомогою наукового керівника - викладача, який працює на кафедрі паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи, або завідувача лабораторії на базі навчально-наукової лабораторії паразитології, міський державні лікарні ветеринарної медицини філії факультету ТВППТСБ . Відсутність керівника не допускається.

Завдання керівника - консультувати щодо проведення лабораторних досліджень, встановлення вірного діагнозу, призначення, сприяти формуванню наукового мислення, самостійності думок, творчих навичок, розвитку мови здобувачів вищої освіти; навчити докласти і роз'яснювати зміст своєї роботи, обґрунтовувати призначене лікування та його доцільність і аргументувати висновки.

Функції наукового керівника:

- допомагає в проведенні лабораторних досліджень, встановленні точного діагнозу і, відповідно, формулюванні теми курсового проєкту;
- формулює завдання на виконання курсового проєкту;
- допомагає визначити календарні терміни основних етапів роботи над темою;
- надає допомогу у формулюванні мети і завдань дослідження, контролює хід виконання проєкту, але не пропонує готових рішень;
- рекомендує необхідну для вивчення наукову, методичну та спеціальну літературу;
- систематично контролює хід роботи та виконання завдань;
- перевіряє остаточний варіант курсового проєкту, рецензує і оцінює проєкт. Науковий керівник здійснює постійне спостереження за науковою

роботою та надає необхідні консультативні поради.

2.2. Етапи виконання курсового проєкту

Написання курсового проєкту передбачає такі *етапи*.

1. Підготовчий етап:

- вибір об'єкта й предмету дослідження;
- відбір необхідного матеріалу від тварини для паразитологічного дослідження;
- формування інформативної бази щодо методів паразитологічних досліджень;
- закріплення наукового керівника, побудова етапів виконання курсової роботи і проведення досліджень.

2. Дослідницький етап:

- проведення дослідження відібраного матеріалу (крові, сечі, фекалій, зіскрібків зі шкіри, змивів з кон'юнктиви тощо), виявлення збудника (збудників) інвазійних захворювань тварин, встановлення діагнозу.

За відсутності у відібраному матеріалі збудників інвазійних хвороб здобувані вищої освіти проводять відбір повторно від іншої тварини.

- вибір теми курсової роботи відповідно до встановленого діагнозу;
- лікування хворої тварини та визначення ефективності призначеного лікарського засобу за результатами проведеного паразитологічного дослідження.

3. Основний етап:

- опрацювання наукової літератури за темою дослідження;
- оформлення тексту роботи, додатків, формулювання висновків, рекомендацій та подання курсового проєкту на кафедру.

4. Кінцевий етап:

- реєстрація курсового проєкту;
- доопрацювання проєкту в разі потреби з урахуванням зауважень;
- рецензування проєкту;
- подання проєкту на захист;
- захист курсового проєкту.

Проєкт можна вважати завершеною після написання науковим

керівником рецензії та прилюдного захисту курсового проєкту.

3. КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Календарний план виконання та написання курсового проєкту затверджується щорічно на засіданні кафедри і доводиться до відома здобувачів вищої освіти у поточному навчальному році. У ньому, зокрема, зазначено терміни, що відводяться для проведення досліджень та вибору теми, затвердження плану проведення лікувальних заходів та визначення їх ефективності, виконання окремих розділів та роботи в цілому, а також терміни захисту оформленої курсового проєкту.

Орієнтовний календарний план виконання курсового проєкту Таблиця

Етапи	Завдання	Термін виконання
1 етап	Закріплення наукового керівника, побудова етапів виконання курсового проєкту і проведення досліджень; формування інформативної бази щодо методів паразитологічних досліджень.	
2 етап	Вибір теми згідно встановленого діагнозу та визначення завдань дослідження.	
3 етап	Написання і оформлення курсового проєкту, формулювання висновків, рекомендацій. Подання курсового проєкту на кафедру.	
4 етап	Доопрацювання роботи в разі потреби з урахуванням зауважень.	
	Подання керівником рецензії на курсовий проєкт з пропонованою оцінкою	
	Захист проєкта.	

При порушенні зазначених термінів керівник курсового проєкту знижує оцінку: на 2 бала - за невчасне виконання етапів курсового проєкту; на 2 балів - за запізнiлу подачу курсового проєкту на кафедру.

Курсовий проєкт виконуються у терміни, передбачені графіком навчального процесу, але не пізніше як за два тижні до захисту. Терміни

виконання курсових проектів доводяться до здобувачів вищої освіти на початку семестру.

4. ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсовий проект з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби» виконується у вигляді історії хвороби. Лабораторні дослідження проводяться на базі навчально- наукової лабораторії паразитології під керівництвом завідувача лабораторії викладачів кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи.

Історія хвороби оформляється згідно з наведеною схемою у «Робочому зошиті для оформлення історії хвороби з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби».

5. ВИБІР ТЕМИ І СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Вибір теми - досить важливий етап підготовки курсової роботи. При цьому необхідно враховувати:

- відповідність теми діагнозу хворої тварини, поставленому за результатами проведених досліджень;
- наявність можливостей використання у ході дослідження конкретного дослідного матеріалу;
- відповідність теми науковим інтересам та можливостям здобувача вищої освіти.

Вибір загального напрямку та тематики курсового дослідження здійснюється здобувачем вищої освіти на основі орієнтовного переліку тем, запропонованих науковим керівником (викладачем кафедри) та з вищої освіти. Після встановлення діагнозу і, відповідно, обрання теми курсової роботи здобувач вищої освіти має отримати згоду наукового керівника на її виконання, після чого обрана тема офіційно закріплюється за здобувачем вищої освіти і фіксується в реєстраційному журналі. Самовільна зміна теми курсової роботи *неприпустима*, у такому випадку здобувач вищої освіти може бути недопущений до захисту.

Курсовий проєкт повинна містити:

- **Пояснювальну записку**, яка містить:
 1. Титульні сторінки.
 2. Вступ.
 3. Загальні відомості про хвору тварину.
 4. Дані об'єктивного дослідження тварини.
 5. Дослідження окремих систем організму тварини.
 6. Дослідження зони патологічного процесу.
 7. Додаткові дослідження.
 8. Діагноз.
 9. Прогноз.
 10. Спеціальні заходи.
 11. Аналіз хвороби (епікріз).
 12. Висновки.
 13. Список використаних джерел.
- **Ілюстровану частину**, яка містить: додатки.

На **титульних сторінках** (додаток А) послідовно, зверху вниз, розміщуються наступні реквізити:

- повна назва навчального закладу і міністерства, якому воно підпорядковується;
- повна назва факультету;
- найменування кафедри;
- тема курсової роботи;
- вид тварини, курацію якої проводить здобувач вищої освіти;
- встановлений діагноз відповідно до виявленого збудника інвазійної хвороби з обов'язковою назвою латиною;
- дата початку та закінчення відповідно до записів у «Журналі проведення досліджень»;
- господарство, до якого належить хвора тварина, із зазначенням назви населеного пункту, району, області.
- відомості про автора (куратора) курсової роботи (із зазначенням курсу, групи);
- відомості про наукового керівника (із зазначенням вченого ступеня,

ученого звання, посади);

- склад комісії із захисту курсових робіт;
- місцезнаходження вузу;
- рік написання роботи.

У *вступі* необхідно описати географічне розташування господарства, його природно-кліматичну характеристику, епізоотичний стан з інвазійних хвороб, наявність всіх видів тварин у господарстві по статеві-вікових групах.

Розділ «*Загальні відомості про хвору тварину (Registratio animalis sen pars officialis)*» складається з наступних частин:

Реєстрація тварини - здобувач вищої освіти-куратор повинен зазначити власника тварини та його адресу, вид тварини, стать, кличку, інвентарний номер, породу, масть і особливі прикмети, вік, живу масу, вгодованість, дату захворювання, дату надходження до клініки, діагноз при надходженні, а також діагноз при подальшому спостереженні, підпис куратора.

-Анамнез про життя тварини (Anamnesis de vitae), де повинні бути зазначені зообіографічні дані тварини: звідки поступила тварина, коли і де народилась, вік першого спарування, пологи та ін. Умови утримання тварини до захворювання (стан приміщення, підлоги, підстилки; видалення гноївки, сечі, проведення моціону). Раціон, режим і тип годівлі (корми, їх склад, повноцінність раціону, вода, її якість, забезпечення потреби тварини у воді. Епізоотичний стан господарства з інвазійних хвороб. Виконання загальних заходів (організаційно-господарських, зоогігієнічних, ветеринарно-санітарних. Виконання спеціальних заходів (діагностичні дослідження, дегельмінтизації, лікування протозоозів, ентомозів, арахнозів, проведення дезінвазії, дезінсекції, дезакаризації, дератизації).

анамнез захворювання (Anamnesis morbi) - описується коли та за яких обставин захворіла тварина, які ознаки хвороби відмічали, чи хворіла тварина раніше, наявність у господарстві хворих тварин з подібними ознаками, чи реєструвалися раніше подібні захворювання, чи лікувалася тварина, результати лікування, а також зазначається передбачувана причина захворювання тварини.

Розділ «*Дані об'єктивного дослідження тварини (Status praesens*

universalis)» повинен містити результати клінічного обстеження тварини, які здобувач вищої освіти записує в протокольній формі за наступною схемою, де надають відомості про дослідження:

Загального стану тварини - зазначають температуру тіла, частоту пульсу, частоту дихання, скорочення рубця, положення тіла в просторі (добровільне чи ін.) вгодованість (добра, задовільна, незадовільна, виснаження, ожиріння), склад тіла (правильний - сильний, добрий, неправильний - слабкий, незадовільний), конституцію (груба, ніжна, щільна, пухка), темперамент (живий, флегматичний), норов (добрий, злий).

Шкіри - надають відомості про обстеження шерстного покриву (густота, скуйовдженість, рівномірність, колір, блиск, фіксація), кольору шкіри (блідий, жовтий, червоний, синюшний тощо), ступеню вологості шкіри (помірна, висока пітливість, сухість шкіри, асиметрія потовиділення), запаху шкіри (специфічний, фекальний, поту, аміачний, гнійний, інший). За наявності описують патологічні зміни шкіри (рани, гематоми, рубці, набряки, шкірні висипи, виразки, пролежні) та підшкірної клітковини (схуднення, відкладення жиру). Обов'язково зазначають дані дослідження стану видимих слизових оболонок (кон'юнктиви, носової, ротової порожнин, піхви, анусу) - вказують їх колір, пігментацію, цілісність, наявність чи відсутність крововиливів, запальних процесів, висипів.

Поверхневих лімфатичних вузлів (пахових, надвим'язних, підщелепових, колінної складки, передлопаткових, інші - вказати які досліджували) - зазначають їх розмір, форму, консистенцію, рухливість, болючість, за наявності описують патологічні зміни в досліджуваній ділянці (набряки, флюктуація, підвищена температура, ін.).

Скелетно-м'язевої і кістково-зв'язкової систем - звертають увагу на ступінь розвитку, тонус, цілісність м'язів, суглобів, наявність деформацій, періоститів, аномалій розвитку, переломів.

Розділ *«Дослідження окремих систем організму тварини (Status organorum internorum et sistematum)»* включає дані дослідження функціональних систем організму за наступною схемою:

- *Серцево-судинна система* - при дослідженні та описі звертають увагу на серцевий поштовх (сильний, слабо виражений, дифузний, болючий при

пальпації), локалізацію серцевого поштовху, серцеві тони (ослаблені, посилені, розщеплені, ритмічні), пульс (ритмічний, наповнений, еластичний), стан периферичних артерій, вен (пружність, еластичність стінки, наявність набряків).

-Дихальна система - досліджують стан носової порожнини та її ходів, наявність витікань з носової порожнини (одно- чи двостороннє, кількість, консистенцію, колір, запах), колір слизової оболонки (анемічність, гіперемію), видихуване повітря (запах, температуру), наявність кашлю (сухий, вологий, болючий, його частота). Обов'язково досліджують стан гортані й трахеї (наявність набряків, деформацій, болючості, шумів, хрипів), дослідження грудної клітини (симетричність, такт дихання, ритм дихальних рухів, частота дихальних рухів, дихальні шуми).

Система травлення - в першу чергу досліджують акт прийому корму та води (характер жуйки, ковтання, скрегіт зубами), відмічають наявність чи відсутність апетиту, спраги, блювання. Дослідження шлунка, передшлунків, сичуга проводять, використовуючи методи пальпації, перкусії, аускультатії та визначають болючість досліджуваної ділянки, наповненість, частоту і силу скорочень, інтенсивність бродильних процесів, топографію зміни перкусійних звуків, інше. При дослідженні печінки визначають доступність для пальпації, величину, наявність і характер болючості. При дослідженні кишечника встановлюють наступні ознаки: напруження черевної стінки, болючість, наявність грижі, наповнення, перистальтичні шуми. При дослідженні акту дефекації звертають увагу на частоту, кількість, форму, колір, консистенцію, запах, наявність домішок у фекаліях (посліді).

Сечостатева система - звертають увагу на зони гіпералгезії нирок (реакція на балотуючу пальпацію нирок), стан сечового міхура (поза при сечовиділенні, болючість, частота сечовиділення, кількість сечі, фізичні властивості сечі - колір, запах, консистенція, прозорість, наявність слизу, крові, гною). При дослідженні слизової оболонки піхви, шийки матки описують колір, ушкодження, висипи, запальні явища, характер виділень. При дослідженні вим'я звертають увагу на форму, консистенцію, болючість, колір шкіри, цілісність, місцеву температуру, стадію лактації, властивості секрету вимені (колір, консистенцію, наявність згустків).

Нервова система - здобувач вищої освіти-куратор проводить аналіз поведінки тварини, описуючи тип нервової діяльності, загальний стан (задовільний, пригнічений, коматозний, збуджений), координацію рухів, стан шкірної, больової і тактильної чутливостей, наявність свербіж (загального, місцевого, відсутність).

Розділ «*Дослідження зони патологічного процесу (Status praesens localis)*». Після загального дослідження тварини здобувач вищої освіти детально досліджує *уражений орган чи систему*, описує симптоми захворювання, проводить їх систематизацію.

Враховуючи, що діагноз на інвазійне захворювання остаточно встановлюється за допомогою *лабораторних досліджень* (гельмінтоскопія, копроовоскопія, гельмінтоларвоскопія, дослідження виділень інших органів, дослідження тканин, зскрібків шкіри, мазків крові тощо) у цьому розділі здобувач вищої освіти детально описує використану методикку і *визначає інтенсивність інвазії* - кількість паразитів в середньому на хвору тварину, (при копроскопічному дослідженні визначають кількість інвазійних елементів в одній краплі флотаційної рідини або всього у чашці Петрі, при клінічному обстеженні - кількість ектопаразитів на певній ділянці, при розтині - кількість паразитів в органі).

Визначення екстенсивності інвазії проводиться при дослідженні декількох тварин одного виду (EI - відсоток уражених тварин паразитами одного виду від загальної кількості досліджених, що знаходяться в гурті чи господарстві).

Враховуючи морфологічні та анатомічні особливості будови збудників протозойних хвороб (найпростіших, ооцист), яєць і личинок гельмінтів, кліщів, комах, а також статевозрілих паразитів, здобувач вищої освіти проводить визначення їх до роду і виду згідно систематичного положення. *Результати проведених досліджень виділених збудників інвазійних хвороб* обґрунтовано описуються, при цьому слід використовувати наукову та навчальну літературу.

Розділ «*Додаткові дослідження*» описується здобувачем вищої освіти за необхідності, якщо необхідно більш детально вивчити вплив збудника паразитозу на організм хворої тварини. При цьому можуть проводитися

дослідження крові або сечі.

Розділ «**Діагноз (Diagnosis)**». У ньому необхідно зазначити діагноз згідно сучасної номенклатури і систематики виявленого паразита (на українській та латинській мовах), який здобувач вищої освіти разом з викладачем поставив, базуючись на вірно зібраних даних анамнезу, загальних і спеціальних дослідженнях хворої тварини. Одночасно зазначають диференційний діагноз.

Розділ «**Прогноз (Prognosis)**». У цьому розділі зазначають передбачуваний прогноз для перебігу хвороби у тварини за умови проведеного лікування з обов'язковим його обґрунтуванням.

Прогноз - це передбачення ймовірного розвитку і результату захворювання, засноване на знанні закономірностей патологічних процесів і перебігу хвороби. Оцінка загального стану з точки зору прогнозу виражається такими формулюваннями: сприятливий, сумнівний, обережний, несприятливий.

Розділ «**Використана література**». Список використаних джерел є обов'язковою складовою частиною курсової роботи. Список показує не тільки ступінь вивчення досліджуваної теми, але й глибину авторської роботи над темою. Список використаних джерел у курсовій роботі є переліком усіх документів, монографій, книг, статей та інших публікацій, використаних при розробці теми у розділі «Аналіз хвороби». До списку використаних джерел необхідно включати *всі* джерела, що були вивчені під час підготовки курсової роботи. Загальна кількість опрацьованих джерел не може бути меншою за 7 пунктів. *Неприпустимим* є використання у списку літератури конспекту лекцій чи зошиту з лабораторних робіт.

Список використаної літератури виконується в алфавітній послідовності, нумерується і оформлюється відповідно до загальноствановлених вимог (Додаток Б). Нумерація повинна бути наскрізною.

В кінці історії хвороби обов'язково вказується дата закінчення написання курсової роботи і ставиться підпис куратора.

Розділ «**Додатки**». Додатки містять матеріали, пов'язані з виконанням курсової роботи, які з певних причин не можуть бути включені до основної її частини. Обов'язково додаються фотографії: виявлених інвазійних елементів

чи збудників захворювання (яйця гельмінтів, личинки, кліщі, ооцисти найпростіших тощо); хворих тварин під час обстеження; застосовані лікарські препарати. Фотографії необхідно підписувати (Наприклад: Рис. 1. Яйця *Toxocara canis*. x100.; Рис. 2. Собака, хвора на токсокароз.; Рис. 3. Антигельмінтний препарат «Бровермектин 2 %».)

6. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ ПРОЄКТІВ

1. Історія хвороби «Еймеріоз кролів (телят, кіз, птиці, поросят)».
2. Історія хвороби «Езофагостомоз свиней».
3. Історія хвороби «Аскароз свиней».
4. Історія хвороби «Трихуроз свиней (собак, великої рогатої худоби, кіз, овець, котів, хутрових звірів)».
5. Історія хвороби «Стронгілятози органів травлення великої рогатої худоби».
6. Історія хвороби «Цистоізоспороз собак (котів)».
7. Історія хвороби «Стронгілоїдоз телят (свиней, коней)».
8. Історія хвороби «Фасціольоз великої рогатої худоби».
9. Історія хвороби «Парамфістоматидози великої рогатої худоби».
10. Історія хвороби «Парамфістомозно-фасціольозна інвазія великої рогатої худоби».
11. Історія хвороби «Монієзіоз великої рогатої худоби (овець)».
12. Історія хвороби «Теніози собак».
13. Історія хвороби «Дикроцеліоз жуйних тварин».
14. Історія хвороби «Стронгілідози коней».
15. Історія хвороби «Унцінаріоз собак (котів)».
16. Історія хвороби «Сифонаптероз собак (котів)».
17. Історія хвороби «Бовікольоз великої рогатої худоби (коней)».
18. Історія хвороби «Саркоптоз свиней».
19. Історія хвороби «Триходектоз собак (котів)».
20. Історія хвороби «Параскароз коней».
21. Історія хвороби «Аскаридіоз птиці».
22. Історія хвороби «Гетеракоз (гангулетеракоз) птиці».
23. Історія хвороби «Неоаскароз великої рогатої худоби».
24. Історія хвороби «Токсокароз (токсаскароз) собак (котів)».

25. Історія хвороби «Псороптоз кролів (великої рогатої худоби, коней)».
26. Історія хвороби «Райстиноз (даванеоз, гіменолепідідози) птиці».
27. Історія хвороби «Мелофагоз овець».
28. Історія хвороби «Кнемідокоптоз птиці».
29. Історія хвороби «Демодекоз собак».
30. Історія хвороби «Отодектоз собак (котів)».
31. Історія хвороби «Малофагози курей (голубів)».
32. Історія хвороби «Капіляріоз птиці».
33. Історія хвороби «Сингамоз птиці».

7. РЕЦЕНЗУВАННЯ КУРСОВИХ ПРОЄКТІВ

Робота подається керівнику щонайменше за тиждень до захисту в *Робочому зошиті для оформлення історії хвороби з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби тварин»*. Курсовий проєкт рецензує викладач - керівник курсового проєкту відповідно до критеріїв її оцінювання і виставляє попередню оцінку. У рецензії відзначаються позитивні сторони і недоліки роботи, допущена чи не допущена вона до захисту, виставляються відповідні бали щодо оформлення пояснювальної записки та ілюстрованої частини (Додаток В). Науковий керівник, перевіrivши роботу, може повернути її для доопрацювання разом із письмовими зауваженнями. Здобувач вищої освіти повинен усунути виявлені недоліки у встановлений термін, після чого робота остаточно оцінюється. Інші позитивно оцінені курсові проєкти допускаються до захисту.

8. ЗАХИСТ КУРСОВОГО ПРОЄКТУ

Остання фаза виконання курсового проєкту - *це захист курсової роботи*. Слід пам'ятати, що захист курсового проєкту- це не тільки демонстрація знань літератури, яка має пряме відношення до теми праці, не тільки звіт з вузької спеціальної теми, але й своєрідний екзамен зі спеціальності, в якому здобувач вищої освіти зобов'язаний виявити свою ерудицію у володінні категоріями та поняттями з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби».

8.1. Порядок подання

Здобувач вищої освіти здає оформлену історію хвороби на кафедру у встановлені терміни, про що старший лаборант робить запис у журналі реєстрації курсових робіт. Потім курсвий проєкт передається науковому керівнику для написання рецензії і виставлення оцінки до захисту.

Результати курсового дослідження представляються здобувачем вищої освіти у доповіді, яка публічно виголошується під час захисту курсового проєкту.

Захист курсового проєкту відбувається прилюдно перед комісією, яка складається з трьох осіб, а саме: завідувача кафедри, наукового керівника курсового проєкту і завідувача лабораторії паразитології або викладача, який викладає дисципліну «Паразитологія та інвазійні хвороби тварин». Склад комісії щодо захисту курсових проєктів з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби тварин» затверджується рішенням кафедри, на якій виконується робота.

8.2. Критерії оцінювання курсового проєкту

Оцінюється курсовий проєкт членами комісії після її захисту студентом за 100-бальною шкалою з наступним переведенням даних 100-бальної шкали оцінювання в чотирьохбальну шкалу та шкалу за системою ECTS.

Загальна кількість балів включає оцінки:

- змісту, власних результатів досліджень, оформлення курсового проєкту (до 60 балів);
- захисту курсового проєкту (до 40 балів).

Критерії оцінювання змісту, власних результатів досліджень, оформлення курсових проєктів:

55-60 балів - зміст курсового проєкту відповідає темі; розділи опрацьовані в повному обсязі, результати виконаних завдань/досліджень і висновки характеризується логічністю викладу теоретичних і практичних знань; залучені матеріали фахових видань, монографій, збірників тез; етика посилань дотримана; співпраця з керівником дотримана; оформлення курсової роботи відповідає вимогам до тексту, шрифту, полів, оформленню списку літератури, таблиць, рисунків; стилістичні і граматичні норми дотримано.

45-54 балів - матеріал окремих розділів курсового проєкту неповний,

аналіз конкретний, але з невисоким рівнем його інформаційного забезпечення; залучені матеріали навчальних підручників та посібників, періодичних видань; етика посилань дотримана частково; зауваження керівника враховані; курсовий проєкт, в основному, оформлена згідно з установленими вимогами, але є незначні помилки і неточності.

36-44 балів - зміст окремих розділів роботи не відповідає темі, результати виконаних завдань/досліджень і висновки окремих тем не мають логічного викладу теоретичних і практичних знань; відсутній чіткий опис процедури проведення досліджень; не дотриманий регламент виконання роботи; зауваження керівника частково враховані; курсовий проєкт, в основному, оформлена згідно з установленими вимогами, але якість табличного та ілюстративного матеріалу погана, є стилістичні та граматичні помилки.

1-35 бали - зміст більшості розділів курсового проєкту не відповідають темі; аналіз поверхневий, інформаційні дані використано недостатньо і пасивно; залучені матеріали лише навчальних підручників та посібників, етика посилань не дотримана; співпраця з керівником недотримана; курсовий проєкт оформлена неохайно з грубими порушеннями установлених вимог.

Критерії оцінювання захисту курсового проєкту:

35-40 балів - студент виявляє глибокі знання з теми курсового проєкту; бездоганно відповідає на всі поставлені питання; аргументовано захищає свою позицію; відмінно володіє культурою презентації власних досліджень і застосування мультимедійної техніки.

28-34 балів - доповідь змістовна; студент дає відповіді на всі поставлені питання, але у відповідях не може вийти за межі теми; послідовність висвітлення алгоритму доповіді недотримана; якість презентації добра.

21-27 балів - доповідь студента незмістовна; відповіді на питання нечіткі та неоднозначні; знання студента по темі мають загальний характер; регламент виступу порушений; якість презентації задовільна.

1-20 балів - студент не володіє матеріалом курсового проєкту; доповідь побудована нелогічно, без послідовності викладу основних результатів досліджень; студент неспроможний надати відповіді на поставлені питання; якість презентації незадовільна.

За результатами оцінки змісту, власних результатів досліджень, оформлення, захисту курсового проєкту виставляється загальний бал за 100-бальною шкалою, який записується на титульному аркуші курсової роботи та проставляється в екзаменаційну відомість і залікову книжку студента.

Загальна шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	EX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет технології виробництва і переробки продукції тваринництва,
стандартизації та біотехнології

Форма навчання очна

Курс, група _____

Спеціальність 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

ЛИСТ ОЦІНЮВАННЯ

курсного проекту

з навчальної дисципліни **«Паразитологія та інвазійні хвороби тварин»**

здобувана вищої освіти _____ (ППП)

на тему _____

Обсяг курсової роботи _____

Кількість використаних джерел _____

Висновки (*підкреслити*):

- рекомендувати до захисту без доопрацювання;
- рекомендовано до захисту за умови доопрацювання _____
- не рекомендувати до захисту, необхідно суттєво доопрацювати _____

Роботу перевірів: _____

«__» _____ 20 р. _____

8.3. Організація процесу захисту

Захист курсових робіт здійснюється за встановленим графіком перед комісією у складі завідувача кафедри, наукового керівника та викладача кафедри у терміни, передбачені розпорядженням деканату. До захисту здобувач вищої освіти отримує свою роботу, знайомиться з рецензією й готується аргументовано відповісти на зауваження й запитання.

Процес захисту розбивається на такі **змістовні частини**:

1. *Оголошення індивідуальної інформації* (ППП, курс, група).

2. *Тема роботи*.

3. Коротке (до 10 хвилин) *усне повідомлення автора* курсового проєкту про проведене дослідження і його основні результати. У повідомленні повинні бути представлені: цілі та завдання роботи; ступінь вивченості теми; основні результати роботи і висновки; пропозиції автора.

4. *Відповіді на запитання членів комісії*. Кожний член комісії може задати до трьох питань.

У процесі захисту членами комісії оцінюється глибина знань здобувачем вищої освіти досліджуваної теми, уміння вести дискусію, обґрунтовувати й відстоювати свою точку зору, чітко відповідати на поставлені запитання.

Потрібно мати на увазі, що остаточна оцінка залежить від захисту й може бути як вищою, так і нижчою за попередню. Оцінки оголошуються і виставляються викладачем у журнал поточного оцінювання здобувачів вищої освіти.

У цілому розподіл балів відображений у Додатку В.

8.4. Список рекомендованої літератури

1. Галат В. Ф., Березовський А. В., Сорока Н. М., Прус М. П. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин. Київ : Урожай, 2009. 368 с.
2. Галат В. Ф., Березовський А. В., Сорока Н. М., Прус М. П. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин. Полтава : Укрпромторгсервіс, 2009. 242 с.
3. Ветеринарна арахнологія : навчальний посібник / В. Ф. Галат та ін. Полтава : Укрпромторгсервіс, 2010. 184 с.
4. Інвазійні хвороби жуйних : навчальний посібник / В. Ф. Галат та ін. Полтава : ФОП Щербак О. В., 2011. 145 с.
5. Найпоширеніші інвазійні хвороби свіських тварин в Україні / Ю. Ю. Довгій та ін. Житомир : Полісся, 2012. 272 с.
6. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин : довідник / С. І. Пономар та ін. Біла Церква, 2015. 296 с.
7. Паразитарні та інфекційні хвороби м'ясоїдних тварин / Ю. Ю. Довгій та ін. Житомир : Полісся, 2016. 320 с.
8. Посібник з інвазійних, інфекційних та незаразних хвороб свиней : навчальний посібник / Ю. Ю. Довгій та ін. ; за ред. Ю. Ю. Довгія. Київ : Урожай, 2010. 328 с.

ДОДАТОК А

Приклад оформлення титульних сторінок курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Факультет технології виробництва і переробки продукції
тваринництва, стандартизації та біотехнології

Кафедра зоогієни та ветеринарії

РОБОЧИЙ ЗОШИТ

**для оформлення історії хвороби
з дисципліни**

«Паразитологія та інвазійні хвороби тварин»
для здобувачів вищої освіти за спеціальністю
212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

_____ групи _____ курсу

(прізвище, імя, по батькові)

Миколаїв - 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Факультет технології виробництва і переробки продукції
тваринництва, стандартизації та біотехнології

Кафедра зоогігієни та ветеринарії

КУРСОВИЙ ПРОЄКТ

з дисципліни

«Паразитологія та інвазійні хвороби тварин»

на тему: _____

Здобувана вищої освіти ___ курсу ___ групи

_____ (прізвище та ініціали)

за спеціальністю 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

Керівник _____

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії _____
(підпис) (П.І.П.)

_____ (підпис) (П.І.П.)

_____ (підпис) (П.І.П.)

Миколаїв – 2022 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Факультет технології виробництва і переробки продукції
тваринництва, стандартизації та біотехнології

Кафедра зоогієни та ветеринарії

ІСТОРІЯ ХВОРОБИ

Вид тварини _____
Діагноз _____
Почата _____ Закінчена _____
Г осподарство _____
Село (місто) _____
Район _____
Область _____

Куратор: _____

Керівник: _____

Миколаїв - 2022

ДОДАТОК Б

Приклади оформлення списку використаних джерел

Приклади оформлення списків використаних джерел за Національним стандартом України ДСТУ 8302:2015. Миколаїв : МНАУ, 2020. 12 с. URL: https://lib.mnau.edu.ua/info5/2020/Prim_dstu_8302_2015.pdf

ДОДАТОК В

КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Максимальна кількість балів за виконання курсового проєкту - 100 балів. Бали нараховуються згідно наступних критеріїв:

- самостійність виконання;
- логічність та послідовність виконання матеріалу;
- повнота та глибина розкриття теми, проблемної ситуації, аналітичної частини;
- наявність аналізів досліджень;
- правильність розрахунків;
- обґрунтування висновків;
- якість оформлення.

Шкала оцінювання захисту курсового проєкту

При захисті курсового проєкту здобувач вищої освіти має змогу отримати максимально 5 балів із наступним розподілом:

- 5 балів - здобувач вищої освіти відтворив терміни з паразитології стосовно своєї теми, обґрунтував етіологічний чинник поширення хвороби в даних умовах господарювання, надав повну відповідь щодо поширення інвазійної хвороби та профілактики забруднення довкілля інвазійними елементами (не менше 90 % потрібної інформації);
- 4 бали - здобувач вищої освіти недостатньо обґрунтував причини поширення хвороби в даних умовах господарювання, не в повній мірі відтворив терміни з паразитології (не менше 75 % потрібної інформації), але надав повну відповідь щодо профілактики забруднення довкілля інвазійними елементами;
- 3 бали - здобувач вищої освіти недостатньо обґрунтував причини поширення хвороби в даних умовах господарювання, не в повній мірі відтворив терміни з паразитології (не менше 60 % потрібної інформації), але надав повну відповідь щодо профілактики забруднення довкілля інвазійними елементами;
- 2 бали - здобувач вищої освіти надав коротку відповідь із суттєвими помилками щодо особливостей поширення інвазійної хвороби та

забруднення довкілля інвазійними елементами, не в повній мірі відтворив терміни з паразитології (менше 30 % потрібної інформації);

- 1 бал - здобувач вищої освіти не відтворив терміни з паразитології стосовно своєї теми, не обґрунтував етіологічний чинник поширення хвороби в даних умовах господарювання, не надав достатню відповідь щодо поширення інвазійної хвороби та профілактики забруднення довкілля інвазійними елементами (менше 15 % потрібної інформації).

Навчальне видання

ПАРАЗИТОЛОГІЯ ТА ІНВАЗІЙНІ ХВОРОБИ ТВАРИН

Методичні рекомендації

Укладачі: **Лумедзе Імін Халідович**
Білопольська Таміла Петрівна
Лумедзе Татяна Семенівна

Формат 60x84 1/16 Ум. друк. арк. 1,8

Тираж 20 прим. Зам. № ____

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №4490 від 20.02.2013р.